EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2020.10.22.
COM(2020) 664 final

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK

Jelentés a halászati ágazatban az adatok gyűjtésére, kezelésére és felhasználására szolgáló uniós keretrendszer létrehozásáról, valamint a közös halászati politika tekintetében a tudományos tanácsadás támogatásáról és a 199/2008/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, május 17-i (EU) 2017/1004 európai parlamenti és tanácsi rendelet végrehajtásáról és működéséről (átdolgozás)

{SWD(2020) 229 final}

BEVEZETÉS

A megbízható és teljes körű adatok kulcsfontosságúak a közös halászati politika[1] keretében folytatott halászati gazdálkodáshoz, amely a rendelkezésre álló legjobb tudományos szakvéleményeken alapul. Az adatgyűjtés és -kezelés fő eszköze[2] az (EU) 2017/1004 rendelet[3] (a továbbiakban: az adatgyűjtési keretrendszerről szóló rendelet), amely a korábbi, 2008. évi rendelet átdolgozása[4]. Az adatgyűjtési keretrendszerről szóló rendelet meghatározza a halászati, akvakultúra- és feldolgozó ágazattal kapcsolatos biológiai, környezeti, technikai és társadalmi-gazdasági adatok egész Unióra kiterjedő, tagállamok általi gyűjtésének harmonizált megközelítését (bizottsági szolgálati munkadokumentum, 1. melléklet).

Az adatgyűjtési keretrendszerről szóló rendelet 23. cikke értelmében az Európai Bizottság jelentést tesz az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak e rendelet végrehajtásáról és működéséről. Ez a jelentés eleget tesz ennek a kötelezettségnek.

Az adatgyűjtési keretrendszer hangsúlyozza a végfelhasználókon alapuló megközelítést, valamint a regionális szintű adatgyűjtést, regionális koordinációs csoportok létrehozásával. Az adatgyűjtési keretrendszer értelmében a tagállamok nemzeti munkatervek alapján végzik az adatgyűjtést, és éves jelentésekben számolnak be a tervek végrehajtásáról. Most első alkalommal lehetőségük van a tengeri medencék szintjén összehangolt regionális munkatervek benyújtására is a nemzeti munkatervek megfelelő részeinek kiegészítése (vagy felváltása) érdekében.

Az adatgyűjtési keretrendszer felhatalmazza a Bizottságot arra, hogy bizottsági határozatokat fogadjon el egy többéves uniós adatgyűjtési program kidolgozására vonatkozóan, amely részletesen szabályozza a tagállamok adatgyűjtési kötelezettségeit. A 2017–2019 közötti időszakra vonatkozó többéves uniós adatgyűjtési program[5] már részben igazodott az adatgyűjtési keretrendszerről szóló rendelethez; a 2020–2021 közötti időszakra vonatkozó

[1] Az Európai Parlament és a Tanács 1380/2013/EU rendelete (2013. december 11.) a közös halászati politikáról, az 1954/2003/EK és az 1224/2009/EK tanácsi rendelet módosításáról, valamint a 2371/2002/EK és a 639/2004/EK tanácsi rendelet és a 2004/585/EK tanácsi határozat hatályon kívül helyezéséről, HL L 354., 2013.12.28., 22. o.

[2] Más jogszabályok önálló adatgyűjtési kötelezettségeket tartalmazhatnak, mint például a mélytengeri rendelet vagy az ellenőrzési rendelet; valamint előírhatnak nemzetközileg elfogadott kötelezettségeket is, mint például az ICCAT-rendelet, az Atlanti-óceán keleti részén és a Földközi-tengerben élő kékúszójútonhal-állományra vonatkozó többéves helyreállítási terv, a kardhal földközi-tengeri állományára vonatkozó többéves helyreállítási terv, a NAFO-rendelet, a CAMLR-rendelet, a Dél-csendes-óceáni Regionális Halászati Gazdálkodási Szervezetről szóló rendelet, valamint a tonhallal foglalkozó regionális halászati gazdálkodási szervezetekről szóló rendelet.

[3] Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2017/1004 rendelete (2017. május 17.) a halászati ágazatban az adatok gyűjtésére, kezelésére és felhasználására szolgáló uniós keretrendszer létrehozásáról, valamint a közös halászati politika tekintetében a tudományos tanácsadás támogatásáról és a 199/2008/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről, HL L 157., 2017.6.20., 1. o.

[4] A Tanács 199/2008/EK rendelete (2008. február 25.) a halászati ágazatban az adatok gyűjtésére, kezelésére és felhasználására szolgáló közösségi keretrendszer létrehozásáról, valamint a közös halászati politika tekintetében a tudományos tanácsadás támogatásáról, HL L 60., 2008.3.5., 1. o.

[5] A Tanács 199/2008/EK rendelete (2008. február 25.) a halászati ágazatban az adatok gyűjtésére, kezelésére és felhasználására szolgáló közösségi keretrendszer létrehozásáról, valamint a közös halászati politika tekintetében a tudományos tanácsadás támogatásáról, HL L 60., 2008.3.5., 1. o.

többéves uniós adatgyűjtési program[6] (ami két bizottsági határozatból áll) teljes mértékben az adatgyűjtési keretrendszerről szóló rendeleten alapul. 2014 óta az Európai Tengerügyi és Halászati Alap (ETHA)[7] pénzügyi támogatást nyújt a tagállamoknak adatgyűjtési tevékenységeik elvégzéséhez.

A JOGSZABÁLYOK VÉGREHAJTÁSA ÉS MŰKÖDÉSE

1. Az adatgyűjtési keretrendszer fő szereplői

1.1. Tagállamok

A tagállamok felelősek az adatok gyűjtéséért és tárolásáért, a törzsadatok minőségéért és teljességéért, valamint az adatok védelméért a jogi kötelezettségekkel összhangban. Minden tagállam rendelkezik az adatok gyűjtésére, tárolására és kezelésére szolgáló rendszerrel, és mindegyikük a Bizottság elé terjesztette nemzeti munkaterveit (a 2017–2019 és a 2020–2021 közötti időszakra vonatkozóan) elfogadás céljából. A munkatervet egy vagy több tudományos intézet hajtja végre a tagállamban, többnyire a halászatok méretétől és sokféleségétől függően.

A jogi kötelezettségekkel összhangban minden tagállam nemzeti koordinációs találkozókat szervez, és kijelölt egy nemzeti kapcsolattartót, akinek feladatai közé tartozik a belső koordináció, az adatok rendelkezésre bocsátása a végfelhasználók számára, valamint a Bizottsággal való kapcsolattartás. A nemzeti kapcsolattartók stabil hálózata (a halászati adatok gyűjtésével foglalkozó szakértői csoport alcsoportja keretében) jelentős mértékben megkönnyítette a bizottsági szolgálatok és a nemzeti hatóságok közötti együttműködést.

1.2. Regionális koordinációs csoportok

A regionális szintű megközelítés alapján regionális koordinációs csoportok segítik az adatgyűjtési keretrendszer végrehajtását, és a megfelelő tengermedencékben a koordináció javítására irányuló regionális munkaterveket nyújthatnak be a megbízható tudományos tanácsadás további támogatása érdekében. A Bizottság tagként vesz részt az éves és az ülésszakok közötti találkozókon. A végfelhasználók megfigyelőként vesznek részt (bizottsági szolgálati munkadokumentum, 2. melléklet).

Az adatgyűjtési keretrendszerről szóló rendelet hatálybalépése óta hat új regionális koordinációs csoport jött létre. Ezek közül kettőt összevontak 2019-ben, így jelenleg öt regionális koordinációs csoport létezik: a Balti-tenger regionális koordinációs csoportja; az Atlanti-óceán északi része, az Északi-tenger és a Jeges-tengeri keleti része regionális koordinációs csoportja; a Földközi-tenger és a Fekete-tenger regionális koordinációs csoportja; a nagy méretű nyílt vízi fajok regionális koordinációs csoportja; és a hosszú távú

[6] A Bizottság (EU) 2019/910 felhatalmazáson alapuló határozata (2019. március 13.) a halászati és akvakultúra-ágazatban a biológiai, környezeti, műszaki és társadalmi-gazdasági adatok gyűjtésére és kezelésére vonatkozó többéves uniós program létrehozásáról, HL L 145., 2019.6.4., 27. o.

[7] Az Európai Parlament és a Tanács 508/2014/EU rendelete (2014. május 15.) az Európai Tengerügyi és Halászati Alapról, valamint a 2328/2003/EK, a 861/2006/EK, az 1198/2006/EK és a 791/2007/EK tanácsi rendelet, valamint az 1255/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről, HL L 149., 2014.5.20., 1. o.

halászat regionális koordinációs csoportja (bizottsági szolgálati munkadokumentum, 2. melléklet). A gazdasági kérdésekkel foglalkozó páneurópai tervezési csoport (PGECON) társadalmi-gazdasági kérdésekben folytat koordinációt.

1.3. Végfelhasználók

A végfelhasználók tudományos tanácsadást nyújtanak, illetve kutatási vagy gazdálkodási érdekekkel bírnak a halászati ágazatra vonatkozó adatok (tudományos) elemzésében. A legfontosabb végfelhasználók a következők:

i) a Nemzetközi Tengerkutatási Tanács (ICES), amely az Atlanti-óceán északkeleti körzetében található tengeri erőforrásokkal kapcsolatban nyújt tudományos tanácsadást;

ii) a Halászati Tudományos, Műszaki és Gazdasági Bizottság (HTMGB), a Bizottság szakértői csoportja, amely különböző témakörökkel kapcsolatban nyújt tanácsokat (pl. adatgyűjtés, visszadobási politika, a földközi-tengeri erőforrások felhasználása, valamint a flották gazdaságtana);

iii) regionális halászati gazdálkodási szervezetek tudományos bizottságai – fenntartható halászati partnerségi megállapodások keretében –, és más nemzetközi szervezetek tudományos bizottságai.

A bizottsági szolgálatok (a Közös Kutatóközpont (JRC), Tengerügyi és Halászati Főigazgatóság) szintén végfelhasználók, pl. a halászattal és akvakultúrával kapcsolatos gazdasági elemzés vonatkozásában. Az adatgyűjtési keretrendszer a végfelhasználók széles köre számára lehetővé teszi az adatok felhasználását. A legfontosabb végfelhasználók csoportja viszonylag stabil maradt az adatszolgáltatási időszak során, csupán korlátozott számú új végfelhasználó csatlakozott.

A végfelhasználók a tagállamoknak küldött adatlehívásokon keresztül vagy adatszolgáltatási kötelezettségek keretében (a regionális halászati gazdálkodási szervezetek esetében[8]) kapnak adatokat. A 2017–2019 közötti időszakban 72 adatlehívás és adatszolgáltatási kötelezettség teljesítésére került sor (bizottsági szolgálati munkadokumentum, 3. melléklet).

1.4. Regionális adatbázisok üzemeltetői

Regionális adatbázisok segítik a végfelhasználók munkáját a tengermedencékben. Az adatbázisok lehetővé teszik az adatok teljességének és megbízhatóságának felülvizsgálatát, valamint az adathibák kijavítását és csökkentését.

Az Atlanti-óceán északkeleti részén lévő négy tengermedence (Balti-tenger, Északi-tenger, északnyugati és délnyugati uniós vizek) vonatkozásában egyetlen regionális adatbázis létezik. A *Fishframe* üzemeltetője az ICES, amely tárolja, kezeli és használja az adatokat. Az ICES egy másik adatbázison (*Intercatch*) keresztül adatlehívásokat végez (bizottsági szolgálati munkadokumentum, 3. melléklet). Az állományokkal kapcsolatos tanácsadás mellett ez az adatbázis lehetővé teszi az ICES számára, hogy a halászatra vonatkozó regionális

[8] Intézményi okok miatt, amennyiben a Bizottság képviseli az EU-t mint szerződő felet a regionális halászati gazdálkodási szervezetekben, a Bizottság felkéri a tagállamokat, hogy nyújtsák be a szükséges adatokat és jelentéseket, majd továbbítja az adatokat a szervezetek felé. A Földközi-tengeri Általános Halászati Bizottság (GFCM) kivételt képez, mivel az adatok egy részét maguk a tagállamok küldik be.

áttekintéseket, valamint a kereskedelmi halászattal kapcsolatos mintavételi terveket készítsen és szolgáltasson. Az ICES célja, hogy a két adatbázisból egyetlen regionális adatbázist és becslési rendszert hozzon létre.

A Földközi-tenger és Fekete-tenger vonatkozásában még nem áll rendelkezésre regionális adatbázis, annak ellenére, hogy már több megvalósíthatósági tanulmány is készült. A Bizottság további erőfeszítéseket tesz annak érdekében, hogy megtalálja ennek az adatbázisnak az üzemeltetőjét.

A JRC az egész Unióra kiterjedő adatbázist üzemeltet, amely halászatra és akvakultúrára vonatkozó adatokat tartalmaz, köztük nyilvánosan hozzáférhető adatokat is. A JRC előkészíti az adott témakörökkel (pl. a flottakapacitás és a halászati lehetőségek közötti egyensúly, erőkifejtési rendszerek) kapcsolatban felhasználásra kerülő adatokat a bizottsági szolgálatok és a HTMGB tanácsadói munkája támogatása érdekében, de akár harmadik felek által végzett kutatásokhoz is. A JRC az adatátviteli ellenőrző eszköz és az adatgyűjtési keretrendszer honlapja[9] üzemeltetésével segíti az adatgyűjtési keretrendszerben végzett munkát.

1.5. Európai Bizottság

Jogalkotási kezdeményezési jogának gyakorlása mellett a Bizottság több feladatkört is ellát az adatgyűjtési keretrendszerben a megfelelő végrehajtás biztosítása érdekében. Jóváhagyja a tagállamok nemzeti munkaterveit (54 tagállami munkaterv / módosítás elfogadására került sor 2017 és 2020 között), és értékeli azok végrehajtását az éves jelentések alapján (77 éves jelentés 2017 és 2019 között), a HTMGB által végzett értékelést követően.

A Bizottság támogatja a tagállamokat és a regionális koordinációs csoportokat adatgyűjtési kötelezettségeik teljesítése során, valamint látogatások és találkozók révén szoros és rendszeres kapcsolatot tart fent velük (bizottsági szolgálati munkadokumentum, 4. melléklet).

A Bizottság továbbá a tagállami adatszolgáltatások minőségének és megbízhatóságának értékelésével rendszeresen ellenőrzi, hogy a tagállamok teljesítik-e az ETHA általi finanszírozásra vonatkozó feltételeket.

1.6. Halászati Tudományos, Műszaki és Gazdasági Bizottság

Az adatgyűjtési keretrendszer értelmében a HTMGB az a tudományos testület, amelynek értékelnie kell a tagállamok nemzeti munkaterveit és éves jelentéseit, valamint az adatokkal kapcsolatos kérdéseket.

Az adatszolgáltatási követelmények tudományos minőségének biztosítása érdekében kikérik a HTMGB (bizottsági szolgálati munkadokumentum, 5. melléklet) véleményét a bizottsági határozatok kidolgozásával és elfogadásával (pl. többéves uniós adatgyűjtési program, munkatervekre és éves jelentésekre vonatkozó minták), valamint az ezekkel a határozatokkal összefüggő adatminőségi kérdésekkel kapcsolatban is.

1.7. A halászati adatok gyűjtésével foglalkozó szakértői csoport, valamint a halászattal és akvakultúrával foglalkozó bizottság

[9] https://datacollection.jrc.ec.europa.eu/index.html

A halászati adatok gyűjtésével foglalkozó szakértői csoport[10] az alábbi alcsoportokkal rendelkezik:

i) *nemzeti kapcsolattartók csoportja*, amely összehangolja az adatgyűjtési keretrendszer tagállamok általi végrehajtását;
ii) *összekötő ülés*, amely összehangolja a regionális koordinációs csoportokat a tengeri régiókon kívül eső kérdések vonatkozásában;
iii) *gazdasági kérdésekkel foglalkozó tervezési csoport*, amely összehangolja a társadalmi-gazdasági adatok gyűjtését;
iv) *adat informatikai rendszerekkel foglalkozó csoport* – inaktív.

A végrehajtási időszak során az alcsoportok minden évben üléseztek. Ezek az alcsoportok már számos témával kapcsolatban véleményt fogalmaztak.

A halászattal és akvakultúrával foglalkozó bizottság kedvező véleményt nyilvánított a 2020–2021 közötti időszakra vonatkozó többéves uniós adatgyűjtési program tervezetéről (végrehajtási határozat része).

2. Fő eszközök és tevékenységek az adatgyűjtési keretrendszerben

2.1. Többéves uniós program

Az adatgyűjtési keretrendszer előírja a többéves uniós adatgyűjtési programot, amely részletesen leírja a tagállamok általi adatgyűjtésre vonatkozó követelményeket, megadja a kötelező tengeri kutatási felmérések jegyzékét, és küszöbértékeket határoz meg az adatgyűjtés tekintetében. A többéves uniós adatgyűjtési program szerinti kötelezettségek tükrözik a végfelhasználók meghatározott adatigényeit (bizottsági szolgálati munkadokumentum, 6. melléklet).

A 2017–2019 közötti időszakra vonatkozó többéves uniós adatgyűjtési programot[11] a 2020–2021 közötti időszakra vonatkozó többéves uniós adatgyűjtési programot alkotó, 2019 elején elfogadott két bizottsági határozat[12] követte.

A 2021 utáni időszakra vonatkozó többéves uniós adatgyűjtési program már kidolgozás alatt áll az érdekeltek, a végfelhasználók és a tudományos közösségek széles körének bevonásával (bizottsági szolgálati munkadokumentum, 7. melléklet). A program igazodni fog az új ETHA-hoz, magában foglalja a fajok és a gazdálkodási területek jegyzékeit, valamint a gazdasági és társadalmi változók frissítéseit. Kiterjed továbbá az érzékeny fajokra, a rekreációs célú halászatra, a diadróm fajokra, az akvakultúrára és a tengeri ökoszisztémákra

[10] https://ec.europa.eu/transparency/regexpert/index.cfm?do=groupDetail.groupDetail&groupID=2750

[11] Ez a többéves uniós adatgyűjtési program már részben igazodott az adatgyűjtési keretrendszerről szóló új rendelethez, különösen az alábbiakat illetően: 1) a végfelhasználók igényein alapuló, az egyes tengeri régiókhoz igazított adatgyűjtés; 2) a közös halászati politika maximális fenntartható hozamra és kirakodási kötelezettségre vonatkozó célkitűzéseihez igazodó tudományos és erőforrás-gazdálkodást lehetővé tévő adatok; 3) a halászat által a tágabb tengeri környezetre (ökoszisztémák, védett fajok, élőhelyek) gyakorolt hatásra vonatkozó adatok; és 4) több adat a rekreációs célú halászatra, akvakultúrára, halászat-gazdaságtanra és halfeldolgozásra vonatkozóan.

[12] A kettősség az adatgyűjtési keretrendszerről szóló rendelet új rendelkezéseinek (4. cikk (1) bekezdés) a következménye.

vonatkozó adatgyűjtés követelményeinek felülvizsgálatára, valamint a kötelező tengeri kutatási felmérések jegyzékének és az adatgyűjtési küszöbértékeknek a felülvizsgálatára.

2.2. Többéves munkatervek

A többéves uniós adatgyűjtési program keretében a tagállamok többéves nemzeti munkaterveket nyújtanak be a Bizottságnak az erre irányuló határozatban foglalt mintáknak és benyújtásra vonatkozó iránymutatásoknak megfelelően (bizottsági szolgálati munkadokumentum, 8. melléklet)[13]. A HTMGB általi tudományos felülvizsgálatot követően a Bizottság jóváhagyja a munkaterveket. A tagállamok minden évben módosításokat nyújthatnak be a munkaterveikhez.

A 2017–2019 közötti időszak vonatkozásában a Bizottság 27 többéves tagállami munkatervet és 35 későbbi módosítást fogadott el (19 módosítást 2018-ra vonatkozóan az adatgyűjtési keretrendszerről szóló rendelethez való igazodás érdekében, valamint 16 módosítást 2019-re vonatkozóan). A módosításokra i) a HTMGB vagy a Bizottság által a 2016-ban elfogadott munkatervekre vonatkozóan tett észrevételek, ii) a HTMGB vagy a Bizottság által a tagállamok éves jelentéseire vonatkozóan tett észrevételek, iii) a regionális koordinációs csoportok és a gazdasági kérdésekkel foglalkozó tervezési csoport ajánlásai, valamint iv) a halászatban bekövetkező, mintavételt érintő változások nyomán került sor.

2019 decemberében a Bizottság 27 új munkatervet fogadott el a 2020–2021 közötti időszakra vonatkozó többéves uniós adatgyűjtési program keretében, a HTMGB általi kedvező értékelést követően[14].

2.3. Éves jelentések

A tagállamok kötelesek évente beszámolni munkaterveik végrehajtásáról az erre irányuló határozatban[15] foglalt formai követelményeknek és ütemezésnek megfelelően. A 2017–2019 közötti adatszolgáltatási időszak során minden tagállam időben benyújtotta éves jelentését.

A HTMGB értékeli a tagállamok éves jelentéseit[16]. Ennek alapján, valamint az adatátviteli ellenőrző eszköz alkalmazásával a Bizottság egyeztet a tagállamokkal a nyomon követés és az évközi kiigazítások biztosítása, valamint a következtetéseknek az aktuálisan zajló munkába és tervezésbe való beépítése érdekében. A végfelhasználók visszajelzést adnak az adatátviteli problémákról („hibák”), amelyeket a tagállamokkal közösen elemeznek, osztályoznak (súlyosság, típus, kiterjedés, minőség, időbeliség szerint) és nyomon követnek[17]. A Bizottság 2018 óta felgyorsította tevékenységét, ami kedvező tendenciákat eredményezett az adatátviteli problémák megoldása és a tagállamok teljesítményének javítása tekintetében.

2018–2019-ben a Bizottság megvizsgálta a tagállamok 2014–2017 közötti teljesítményét az ETHA általi finanszírozás feltételeinek való meg nem felelés tekintetében. 21 tagállam

[13] A Bizottság (EU) 2016/1701 végrehajtási határozata (2016. augusztus 19.).
[14] Ezek közül 21 munkaterv vonatkozásában a HTMGB a jövőbeni beadványokkal kapcsolatban megfontolandó észrevételeket tett.
[15] A Bizottság (EU) 2018/1283 végrehajtási határozata (2018. augusztus 24.).
[16] https://stecf.jrc.ec.europa.eu/reports/dcf-dcr
[17] Miközben a végfelhasználók túlnyomó többségétől érkezik visszajelzés, vannak kivételek is: a GFCM például még nem nyújtott végfelhasználói visszajelzést tagállamok szerinti bontásban.

teljesítménye kielégítőnek bizonyult. A vizsgálat feltárta, hogy hat tagállam esetében jelentős mértékben javítani kell a teljesítményt és az adatszolgáltatást. Az ezekkel a tagállamokkal folytatott párbeszéd során meghatározták és elfogadták a fejlesztendő területeket, ahol azonnali intézkedéseket kell tenni, illetve amelyeket figyelembe kell venni a későbbi munkatervekben (illetve azok módosításaiban). E hat tagállam egyikével külön *cselekvési terv* elfogadására került sor (amelyet szigorúan végre kell hajtani 2020-tól kezdve). A 2018–2019-es időszak során elért teljesítmény értékelésére 2020 második felében kerül sor.

A legkülső régiókban folytatott halászattal kapcsolatban a tudományos tanácsadás és általában a közös halászati politika végrehajtása elősegítése érdekében végzett adatgyűjtés korlátozó tényezőket tárt fel. 2020-ban a HTMGB útmutatást adott ki az adatgyűjtés fejlesztésére vonatkozóan, a Tengerügyi és Halászati Főigazgatóság pedig vizsgálatot kezdeményezett annak érdekében, hogy rendszerszintű áttekintést nyerjen a szükséges adatok és egy lehetséges jövőbeni megközelítés vonatkozásában.

2.4. Kísérleti projektek

A 2017–2019 közötti és a 2020–2021 közötti időszakra vonatkozó többéves uniós adatgyűjtési program keretében a tagállamoknak kísérleti projekteket kell folytatniuk az adatgyűjtési módszerek feltárása és fejlesztése érdekében, több területen:

i) rekreációs célú halászat,
ii) a halászati tevékenységek hatásai a tengerek biológiai erőforrásaira és a tengeri ökoszisztémákra,
iii) a foglalkoztatásra vonatkozó társadalmi adatok, és
iv) az akvakultúrával kapcsolatos környezeti adatok (bizottsági szolgálati munkadokumentum, 9. melléklet).

A kísérleti projektek többsége még mindig zajlik, teljes körű eredmények 2020–2022 között várhatók. A véglegesítést követően ezek eredményeit teljes mértékben be kell építeni a tagállamok rendszeres adatgyűjtési tevékenységeibe[18], adott esetben pedig a regionális koordinációs csoportoknak össze kell hangolniuk azokat a tengeri medencék szintjén.

2.5. A végrehajtás regionális megközelítése

Az adatgyűjtésre vonatkozó uniós jogszabályok már régóta a regionális együttműködés elősegítésére törekszenek, és a 2000-es évek közepe óta sor kerül regionális koordinációs találkozókra. Az új közös halászati politikában felvázolt regionális megközelítés alapján az adatgyűjtési keretrendszer regionális koordinációs csoportok létrehozását írja elő. A regionális együttműködés a szakértelem, az adatok a tudás és a feladatok megosztása révén, valamint regionális összefogás és szabványosítás révén javítja az adatgyűjtés hatékonyságát és eredményességét. Ez várhatóan a nemzeti munkatervek harmonizációját, végső soron pedig regionális munkatervek kidolgozását eredményezi majd.

A regionális koordinációs csoportok tengermedencék szerint összefogják a tagállamokat az adatgyűjtés tervezésének és végrehajtásának összehangolása érdekében. Minden regionális

[18] Már folyamatban van az előzetes eredmények beépítése a tagállamok rendszeres adatgyűjtési tevékenységeibe, illetve a tagállamok feltérképezik, hogy milyen alternatívák állnak rendelkezésre ott, ahol a vizsgált módszerek nem hozták a várt eredményeket.

koordinációs csoport éves találkozókat tart (bizottsági szolgálati munkadokumentum, 2. melléklet), többségük pedig ülésszakok közötti találkozókat és alcsoport szintű üléseket is szervez. A regionális koordinációs csoportokon keresztül sor került regionális intézkedések kidolgozásához nyújtott pénzügyi támogatásra, projektek támogatása révén.

A regionális koordinációs csoportok az adatlehívásokra való reagálásra vonatkozó egyeztetett módszertanok és megközelítések, a tagállamok által végzett tudományos felmérésekkel kapcsolatos együttműködés (pl. feladatmegosztás), a mintavételi tevékenységek összehangolása, az adatokkal kapcsolatos problémák kezelése (pl. minőségi ellenőrzések az adatok feltöltése előtt, az adatátviteli ellenőrző eszközben jelentett problémák nyomon követése) és a regionális adatbázisokhoz kapcsolódó munkák összehangolása révén fokozzák az adatgyűjtés egységességét az egyes tengermedencékben. A regionális koordinációs csoportok továbbá pánregionális szinten is végeznek munkát más tengermedencéket érintő kérdések tekintetében. Határozataikat és intézkedéseiket ajánlásokban rögzítik (bizottsági szolgálati munkadokumentum, 10. melléklet), amelyeket minden évben megvitatnak a HTMGB-vel, és biztosítják a megfelelő nyomon követést.

2017-ben a regionális koordinációs csoportok megkezdték regionális munkatervek kidolgozását. E folyamat során a regionális koordinációs csoportoknak figyelembe kell venniük a mintavételben bekövetkező lehetséges változásokat, a finanszírozási korlátokat, és a közös eljárások különböző tagállamok közötti végrehajtása, valamint a regionális koordinációs csoport munkájának a tagállamok nemzeti hatóságai által végzett munkával való összehangolása során jelentkező kihívásokat.

A regionális koordinációs csoportok és a gazdasági kérdésekkel foglalkozó tervezési csoport rendszeresen ülésezik a Bizottsággal, a nemzeti kapcsolattartókkal és a végfelhasználókkal annak érdekében, hogy az összekötő ülések, valamint az együttes határozathozatali és végfelhasználói találkozók során összehangolják és megvitassák az adatgyűjtési tevékenységeket.

Az éves összekötő ülések során a regionális koordinációs csoportok és a gazdasági kérdésekkel foglalkozó tervezési csoport elnökei, a Bizottság és a végfelhasználók az alábbiakon dolgoznak:

i) a regionális koordinációs csoportok által végzett munkák közelítésének biztosítása;
ii) a regionális koordinációs csoportok ajánlásainak kezelése és csoportosítása a szinergiák lehetővé tétele érdekében;
iii) a regionális koordinációs csoportok és a gazdasági kérdésekkel foglalkozó tervezési csoport közötti kapcsolat erősítése;
iv) páneurópai kérdések meghatározása és intézkedésekre irányuló javaslatok megfogalmazása;
v) a végfelhasználókkal és a Bizottsággal folytatott együttműködés javítása; valamint
vi) a regionális koordinációs csoportok és a gazdasági kérdésekkel foglalkozó tervezési csoport láthatóságának biztosítása.

A regionális koordinációs csoportok és a végfelhasználók (pl. ICES, HTMGB, regionális halászati gazdálkodási szervezetek) éves találkozója alapvető jelentőséggel bír a végfelhasználói igények meghatározása, a jövőbeni adatlehívások és az adatátviteli kérdések megvitatása szempontjából.

3. Az adatgyűjtés finanszírozása

3.1. Megosztott irányítás keretében nyújtott finanszírozás

Az ETHA jelenti az adatgyűjtés uniós finanszírozásának jogalapját. Rendelkezik arról, hogy a Bizottság és a tagállami hatóságok megosztott irányítás keretében biztosítják az adatgyűjtés finanszírozását[19]. Az ETHA által nyújtott finanszírozás elősegíti az adatgyűjtési keretrendszer, illetve tágabb értelemben a tudományos tanácsadás végrehajtását és megfelelő működését[20].

A 2014–2020 közötti időszak vonatkozásában a tagállamok összesen 532 millió EUR összeget különítettek el adatgyűjtésre (bizottsági szolgálati munkadokumentum, 11. melléklet). Ez az összeg nemzeti keretekben kerül elkülönítésre, és azt nemzeti finanszírozással kell kiegészíteni (ami összesen az uniós finanszírozás 25 %-a).

Az ETHA alkalmazásának időszaka során a tagállamoknak az adatgyűjtési keretrendszerre fordított kiadásairól szóló halászati és akvakultúra-monitoring és -értékelési[21] jelentés

[19] 2014 előtt közvetlen irányítási rendszer keretében került sor az adatgyűjtés finanszírozására.

[20] Az ETHA közvetlen irányítási komponensének megvalósítására vonatkozó időközi értékelő tanulmány megállapítja: „Összességében az ETHA közvetlen irányításával finanszírozott tudományos tanácsadás és adatgyűjtés jól megalapozott folyamatokon keresztül történik, annak biztosítása érdekében, hogy a tanácsokat és az adatokat hatékonyan fel lehessen használni a közös halászati politika célkitűzéseinek megvalósítása során” (53. o.). Ez a jelentés a 2014–2016 közötti időszakra vonatkozott. Ez idő alatt az adatgyűjtés és a tudományos tanácsadás a közvetlen irányítási rendszer keretében valósult meg. https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/1f424d68-d670-11e8-9424-01aa75ed71a1/language-en

[21] Az ETHA halászati és akvakultúra-monitoringgal és -értékeléssel foglalkozó támogatási egysége, adatgyűjtésre fordított kiadások kategóriái – végleges jelentés, 2020. Nyilvánosan nem elérhető. Az adatok 2017-re és/vagy 2018-ra vonatkoznak; ezek a legutóbbi évek, amelyek vonatkozásában adatok állnak rendelkezésre. A felmérés nem terjedt ki minden tagállamra.

pénzügyi információkat nyújt az adatgyűjtés különböző elemeiről. Az adatgyűjtési keretrendszer összes költségének átlagosan csaknem 80 %-át a személyzet és a kutatóhajók teszik ki, míg kb. 7–8 %-át a gazdasági és társadalmi adatok gyűjtése képviseli. Ez azt jelenti, hogy a költségek mintegy 90 %-a közvetlenül vagy közvetve biológiai és környezeti adatok gyűjtéséhez kapcsolódik.

A megfelelés – mint az ETHA-ból nyújtott finanszírozás egyik feltétele – vizsgálatára az (EU) 2015/1930 rendeletben[22] meghatározott öt kritérium alapján kerül sor. A meg nem felelés a pénzügyi támogatás felfüggesztését, megszakítását vagy visszafizettetését eredményezheti[23]. A tagállamok összességében jól teljesítettek ezen kritériumok alapján. Az adatszolgáltatási időszak során nem került sor az adatgyűjtési kötelezettségek megsértésének megállapítására, illetve pénzügyi intézkedések kezdeményezésére.

3.2. Regionális támogatások finanszírozása közvetlen irányítás keretében

A Bizottság tevékenységi támogatás nyújtásával hozzájárul a regionális együttműködés megerősítéséhez[24]. A támogatott projektek (összesen csaknem 2 millió EUR) eszközöket, formátumokat és módszertanokat – köztük regionális szintű adatmegosztási megállapodásokat – nyújtottak a közös állományokra vonatkozó adatgyűjtéshez szolgáló regionális mintavételhez (bizottsági szolgálati munkadokumentum, 12. melléklet). Négy projekt finanszírozására került sor: FishPi2 (halászati biológiai adatok az Északi-tengeren, a Jeges-tenger keleti részén és az Atlanti-óceán északi részén); STREAM (halászati biológiai adatok a Földközi-tengeren és a Fekete-tengeren); RECOLAPE (nagy távolságra vándorló fajok); és SECFISH (halászatra, akvakultúrára és feldolgozásra vonatkozó társadalmi-gazdasági adatok)[25].

A projektek 2019 közepén zárultak le, és egy sor regionális vonatkozású lehetséges eszközt és javaslatot eredményeztek a tagállamok tevékenységeire vonatkozóan, különösen az új kihívásokat jelentő területeken (pl. védett és érzékeny fajokra, kisüzemi halászatra és tengeri rekreációs célú halászatra vonatkozó adatok). Az eredmények felhasználhatók a regionális munkatervek kidolgozásához; illetve összehangolt módon felhasználhatók a nemzeti munkatervekben.

KÖVETKEZTETÉSEK

A megbízható és teljes körű adatok elengedhetetlenek a rendelkezésre álló legjobb tudományos szakvélemények kidolgozásához, ami pedig kulcsfontosságú a közös halászati politika keretében végzett döntéshozatalhoz és gazdálkodáshoz.

[22] A Bizottság (EU) 2015/1930 felhatalmazáson alapuló rendelete (2015. július 28.) az Európai Tengerügyi és Halászati Alapról szóló 508/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletnek a pénzügyi korrekciók szintjének megállapítására és a pénzügyi átalánykorrekciók alkalmazására vonatkozó kritériumok tekintetében történő kiegészítéséről, valamint a 665/2008/EK bizottsági rendelet módosításáról, HL L 282., 2015.10.28., 2. o.

[23] A kritériumok a következők: adatok gyűjtése, az adatgyűjtési tevékenységek nemzeti koordinálása, a tagállamokkal folytatott regionális koordináció, éves jelentések benyújtása és adatok szolgáltatása a végfelhasználók számára (adatátviteli hibák).

[24] MARE 2016/22, https://ec.europa.eu/fisheries/call-proposals-mare201622_en

[25] https://datacollection.jrc.ec.europa.eu/regional-coordination

Az (EU) 2017/1004 rendelet létrehozza az adatgyűjtési keretrendszert. Ez egy jól megalapozott szabályozási rendszer, amely megfelelő struktúrát, eszközöket és rugalmasságot biztosít a tagállamok általi adatgyűjtéshez a halászati és akvakultúra-ágazatban, a tudomány és a tudományos tanácsadás támogatása érdekében.

Az adatgyűjtési keretrendszer egy decentralizált rendszer, amelyben a tagállamok gyűjtik, tárolják és a végfelhasználók számára átadják az adatokat, és mint ilyen, döntő mértékben függ az érintett szereplők közötti összetett egyeztetési folyamatoktól. E szereplők között van a *Bizottság*, amely felügyeli és támogatja a végrehajtást; a *tagállami szervek*, amelyek az adatokat gyűjtik; a *regionális koordinációs csoportok*, amelyek regionális szinten egységesítik a módszereket és a folyamatokat; valamint az adatok *végfelhasználói*. Ez utóbbiak alapvető szerepet játszanak az adatigények meghatározásában és a szolgáltatott adatok minőségére vonatkozó visszajelzések nyújtásában.

Az ehhez a folyamathoz szükséges struktúrákat és működési megoldásokat ma már minden érintett szereplő jól ismeri, használja és elfogadja, nemzetközi szinten is. A nemzeti kapcsolattartók kinevezése fontos lépés volt a Bizottság és a tagállamok között a végrehajtással kapcsolatban zajló együttműködés rendszerezése szempontjából. Az ETHA keretében az adatgyűjtéshez nyújtott uniós támogatás viszonylag magas kihasználtságot mutat, ami akként értelmezhető, hogy a tagállamok elkötelezettek az adatgyűjtésbe való befektetés és az adatgyűjtés megvalósítása mellett. A Bizottság aktív együttműködése a tagállamokkal (a HTMGB támogatásával) lehetővé teszi a folyamatos nyomon követést és fejlesztéseket.

Az új közös halászati politika értelmében az adatgyűjtési keretrendszer nagyobb hangsúlyt helyez a regionalizációra. A regionális koordinációs csoportok szerepe egyre jelentősebb, és az adatszolgáltatási időszak során megszilárdultak, ami a munkamódszereik konszolidációját eredményezte. A projektekhez nyújtott különleges támogatások segítségével sikerült elérni az első kézzelfogható eredményeket (a különböző régiók számára a regionális mintavételhez nyújtott eszközök és javaslatok formájában). Tevékenységeik kiterjesztése és fokozása során a regionális koordinációs csoportok most működési korlátokkal szembesülnek, és az elkövetkező időszakban további támogatásra lehet szükségük működésük érdekében. A jövőbeni fejlesztések eredményeképp létre kell jönniük a regionális munkaterveknek, amelyeket a regionális koordinációs csoportok szintjén kell jóváhagyni és tagállami szinten kell végrehajtani; valamint meg kell találni a Földközi-tengerre és a Fekete-tengerre vonatkozó regionális adatbázis üzemeltetőjét, majd meg kell valósítani ezt az adatbázist.

Az elkövetkező években összességében az adatgyűjtési keretrendszer végrehajtásának megszilárdítására kell összpontosítani, a tagállamokkal való folyamatos együttműködés során. Ez magában foglalja a felmerülő nehézségek kezelését (például a védett, veszélyeztetett és fenyegetett fajok, vagy az ökoszisztéma szélesebb körű megismerése vonatkozásában); a változó adatigényekre való reagálást és azok beépítését (amint azt a végfelhasználók megállapítják); a folyamatok észszerűsítését és egyszerűsítését; valamint a módszerek és azok tengermedence szintű alkalmazása további fejlesztését és harmonizálását. A 2021-től életbe lépő többéves uniós adatgyűjtési programot illetően a tagállamok és a regionális koordinációs csoportok előtt is egyértelmű kihívások állnak: gondoskodniuk kell

arról, hogy a kísérleti és támogatási projektek eredményeit beépítsék a tagállamok nemzeti munkaterveibe, valamint biztosítaniuk kell, hogy a regionális koordinációs csoportok regionális munkaterveket dolgozzanak ki, különösen az új kihívások tekintetében.

Az adatgyűjtésben részt vevő számos szereplő számára nélkülözhetetlen előfeltétel a kiszámíthatóság annak érdekében, hogy biztosítható legyen az adatgyűjtés, tágabb értelemben pedig a tudományos tanácsadás hosszú távú működése a közös halászati politika keretében. Az adatgyűjtési keretrendszer és a kapcsolódó jogszabályok számára biztosított stabil kilátások mellett alapvető fontosságú az új ETHA keretében nyújtott elegendő finanszírozás is, uniós és nemzeti forrásokból egyaránt.